

MESTARI-KISÄLLI -TOIMINTAMALLI

KÄYTÄNNÖN OPAS YHDISTYSMESTAREILLE JA KISÄLLEIKSI HALUAVILLE

ALKUSANAT

Tämä opas on laadittu yhdistyksille ja yhdistystoiminnasta kiinnostuneille. Oppaasta voi löytää vinkkejä, soveltamisideoita, inspiraatiota ja rohkeutta uudenlaisten osallistamisen tapojen kokeilemiseen. Kokeile sinäkin mestari-kisälli-toimintaa!

Tässä oppaassa tarkoitamme *mestarilla* yhdistyksessä työskentelevää tai sen toiminnassa muuten aktiivisesti mukana olevaa henkilöä, esimerkiksi puheenjohtajaa, sihteeriä, rahastonhoitajaa, hallituksen jäsentä tai toiminnanjohtajaa, jolle on karttunut kokemusta yhdistystoiminnasta ja joka haluaa jakaa tätä osaamistaan. *Kisälli* on puolestaan henkilö, joka on kiinnostunut jostakin yhdistyksestä tai yhdistystoiminnasta yleensä. Ajatuksena mestari-kisälli-toiminnassa on opettaa kisälleille yhdistysmaailmaa ja toisaalta tuoda kisällin vinkkelistä uutta ja raikasta näkökulmaa yhdistyksen toimintaan. Tavoitteena on, että mestari-kisälli-toiminnan kautta molemmat osapuolet hyötyvät ja saavat uusia näkemyksiä, inspiraatioita, tukea ja oppia.

Useat yhdistykset tarvitsevat uusia jäseniä toiminnan uudistamiseen. Yhdistyksen toiminnan jatkuvuus on loppujen lopuksi nuorten käsissä: se, innostuvatko nuoret lähtemään mukaan yhdistysten toimintaan, voi ratkaista monen yhdistyksen kohtalon. Vapaaehtoistoimintaan houkutteleminen on haastavaa monin tavoin. Uusien jäsenten saaminen mukaan ja heidän perehdyttämisenä vastuutehtäviin vaatii työtä ja jaksamista molemmilta osapuolilta. Uudet ihmiset kiinnostuvat vapaaehtoistoiminnasta, kun toiminta kohtaa omat arvot ja senhetkisen elämäntilanteen.

Mestari-kisälli-toiminnassa laitetaan parhaimmillaan yhdistyksen rakenteet ravisteluun. Aluksi on tärkeää pohtia yhdessä yhdistyksen hallituksen tai jäsenistön kanssa, millaista tietoa ja taitoa tulisi välittää kisällille ja mitä tietoa tai taitoa yhdistyksen suuntaan puolestaan pitäisi tuoda. Mestari-kisälli-toiminnan ei ole tarkoituksena kuormittaa tai viedä liikaa aikaa kummaltakaan osapuolelta, minkä vuoksi toiminta tulee räätälöidä kuhunkin tilanteeseen sopivaksi.

Toimintamalli on kehitetty ja testattu Pohjois-Kymen Kasvu ry:n hallinnoimassa ESR-rahoitteisessa KAIKU - Osallisena Kouvolassa -hankkeessa. Mukana oli viisi mestari-kisälli-paria, joiden kokemuksista kerrotaan oppaan lopussa case-esimerkkien muodossa.

TOIMINTAMALLI PÄHKINÄNKUORESSA

1. Mestari/yhdistys etsii kisällin tai kisälli yhdistyksen/mestarin.
2. Molemmat tekevät ennakkotehtävän.
3. Aloitustapaamisessa käydään läpi molempien osapuolten toiveita ja tavoitteita, laaditaan aikataulu ja toteuttamissuunnitelma.
4. Kisälli tekee yhdistyksessä sovittuja tehtäviä ja/tai tutustuu toimintaan muulla tavoin. Välikeskusteluissa käydään läpi osapuolten havaintoja.
5. Loppukeskustelussa käydään läpi, mitä opittiin puolin ja toisin, ja mitä tulevaisuudessa kenties tehdään yhdessä.

Hyödyt yhdistykselle/mestarille:

- saadaan toimintaan mukaan uusia ihmisiä
- toimintaa voidaan uudistaa, kun sitä tarkastellaan ulkopuolisin, tuorein silmin
 - saadaan teetettyä pieniä tehtäviä tai ratkottua käytännön ongelmia
 - osaaminen lisääntyy
 - verkostot laajenevat.

Hyödyt kisällille:

- yhdistyksistä voi löytyä juuri sinulle sopivaa mielekästä toimintaa ja tekemistä
- osaaminen lisääntyy, josta on hyötyä myös työtä tai opiskelupaikkaa hakiessa
 - verkostot laajenevat
- jos haluat työskennellä yhdistyksessä, saat arvokasta kokemusta.

ENNEN KISÄLLIN ETSINTÄÄ

Kysymyksiä yhdistyksessä pohdittaviksi ennen kisällin etsimistä:

- Miksi yhdistys haluaa uusia ihmisiä mukaan toimintaan?
- Mitä uusien ihmisten mukaan saaminen vaatii?
- Miten yhdistys on valmis perehdyttämään kisällin?
- Kenellä/keillä on vastuu kisällistä (mestareita voi olla yksi tai useampi)?
- Miten varmistetaan, että uudet pysyvät mukana ja tuntevat itsensä tervetulleiksi?

MITEN LÖYTÄÄ KISÄLLI TAI MESTARI?

Mestari: Ole rohkea ja avoin kisällien etsimisessä. Aina ei tarvitse olla selkeää tehtävää, mihin kaivataan tekijää. Mukaan voi pyytää myös projektityyppistä uudistajaa, tyyppiä, joka saisi tehdä yhdistyksessä hänelle mieluista hommaa. Kisällejä voi löytyä mm. oppilaitoksista, TE-toimiston, puskaradion ja somen kautta - tai vaikka kadulta!

Kisälli: Ota rohkeasti yhteyttä yhdistykseen, jonka toiminnasta olet kiinnostunut. Yhteyttä ottaessaan ei tarvitse olla valmiiksi mietittynä, mikä yhdistyksen toiminnassa kiinnostaa ja tai miksi haluat olla yhteydessä juuri tähän yhdistykseen. Monilla yhdistyksillä on nettisivut ja somekanavia, joilta löytää yhdistyksen yhteystiedot. Tietoja löytyy myös patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämästä yhdistysrekisteristä osoitteesta www.prh.fi. Ota huomioon, että yhdistyksissä on tarvetta monenlaiselle osaamiselle, mm. uuden teknologian, kuten älypuhelin, käyttöönotto on monille yhdistyksille haastavaa ja siihen tarvitaan apua. Jos koet osaavasi edes jotain, tämä kannattaa aina tuoda ilmi!

MESTARI JA KISÄLLI OVAT LÖYTÄNEET TOISENSA - TOIMINTA ALKAKOON!

Mestarin valmistautumisohjeet:

- Käytä hyväksi kisällin ulkopuolisuus! Kuuntele kisällin ajatuksia yhdistyksen toiminnasta ja siitä, miten yhdistys näyttäytyy ulkopuoliselle. Tällöin voi tulla ilmi ajatuksia, jotka eivät ole saaneet vaikutteita yhdistyksestä saadusta tiedosta ja toiminnasta, ja jotka voivat olla kallisarvoisia yhdistyksen toiminnan kehittämisen kannalta. Millaisen kuvan yhdistyksestä esimerkiksi sen ulkoinen viestintä antaa (esim. somekanavat, nettisivut)?
- Ole kiinnostunut kisällin osaamisesta ja osaamisen potentiaalista.
- Varaa aikaa riittävästi kisällin perehdytykseen ja motivoimiseen.
- Jos mahdollista, ota kisälli heti mukaan yhdistyksen toimintaan. Tällöin kisälli pääsee näyttämään omaa osaamistaan ja saa sopivasti pientä vastuuta.
- Auta kisälliä verkostoitumaan. Pohdi, olisiko joku muu taho kisällin osaamisen kehittymisen kannalta parempi yhteistyökumppani. Muista, että myös kisällillä on verkostoja ja ne voivat olla arvokkaita yhdistykselle!
- Jotta puhuisitte samaa kieltä, avaa mahdollisesti hankalia termejä kisällille heti alusta alkaen.

Kisällin valmistautumisohjeet:

- Ole kiinnostunut yhdistyksen tarjoamista mahdollisuuksista.
- Kysy rohkeasti, jos joku on epäselvää tai et ymmärrä jotain!

ENNAKKOTEHTÄVÄ

Ennakkotehtävässä kisälli tutustuu yhdistyksen toimintaan ja viestintään mestarin toimittamien materiaalien pohjalta. Tehtävään saa käyttää aikaa omien aikataulujen ja intressien mukaan – joten älkää ottako stressiä, tämän tehtävän tekoon ei ole mitään oikeaa tapaa! Tehkää kuitenkin muistiinpanoja pohdinnoistanne. Ennakkotehtävä käydään läpi ensimmäisessä yhteisessä tapaamisessa.

Mestari: Toimita kisällille yhdistyksenne toimintakertomus, yhdistyksen käytössä olevat nettisivut ja mahdolliset somekanavat ym. linkit/tiedot. Pohdi (voit myös pohtia yhdessä muiden yhdistyksen jäsenten tai työntekijöiden kanssa), miksi mielestäsi/mielestänne on tärkeää, että kisällejä/nuoria olisi mukana yhdistyksen toiminnassa?

Kisälli: Tutustu yhdistyksen toimintakertomukseen, nettisivuihin ja somekanaviin. Pohdi ja kirjaa ajatuksiasi ylös esim. seuraavien kysymysten avulla:

- Mitä ajatuksia ja mielikuvia yhdistyksen viestintä herättää sinussa (kuvat, tekstit, värit, jne.)?
- Millaista toimintaa yhdistys kertoo mielestäsi järjestävänsä/toteuttavansa?
- Jäitkö kaipaamaan jotain tietoja? Puuttuuko jotakin? Mitä?
- Missä välineissä tai alustoilla yhdistyksen pitäisi mielestäsi näkyä?
- Mitä yhdistyksen toimintakertomus kertoo sinulle?
- Vapaa sana: kerro vapaasti, millaisia ajatuksia yhdistys ja yhdistyksen viestintä sinussa herättää.

ALOITUSTAPAAMINEN

Aloitustapaamisessa kartoitetaan kisällin ja mestarin intressit ja perehdytetään kisälli yhdistystoimintaan. Keinoja voivat olla esim. hallituksen kokoukseen osallistuminen ja/tai yhdistyksen arjessa mukana oleminen muilla tavoin. Myös mestaria pohjustetaan kisällin kanssa toimintaan miettimällä edelleen yhdistyksen toiveita ja tarpeita.

Yhdessä pohdittavaksi aloitustapaamisessa:

- Miksi kisälli on kiinnostunut yhdistyksestä? Mistä asioista erityisesti?
- Miten kisälli näkisi itsensä yhdistyksen toiminnassa?
- Mikä mietityttää yhdistyksen toiminnassa?
- Mitä yhdistys tarvitsee?
- Mitä yhdistys voi tarjota?
- Miten molempien mielenkiinto pidetään yllä?
- Tavoitteiden määrittely ja kirjaaminen + keinot, miten ne saavutetaan
 - aikataulu
 - tehtävät ja niiden soveltaminen.

TOIMINTA KÄYNNISSÄ

Ny on tarkoituksena nivoa kisällin intressit yhdistyksen toimintaan sekä yhdistyksen toiveet ja tarpeet kisällin ajatuksiin! Suunnitelkaa ja toteuttakaa yhdessä pieni projekti/toiminta, jossa yhdistyvät mestarin ja kisällin ajatukset. Tämä voi olla myös osa jotain yhdistyksen perustoimintaa (esim. tapahtuman järjestäminen tms.).

Muista, että asiat eivät tapahdu heti huomenna. Osaamisen ja mahdollisuuksien kartoittaminen ja törmäyttäminen vaatii aikaa, viitseliäisyyttä ja molemmilta avointa suhtautumista. Asioita joutuu yleensä soveltamaan ja räätälöimään tilanteisiin sopiviksi.

Järjestäkää 1-3 välikeskustelua esimerkiksi seuraavia asioita pohtien:

- Miltä yhteistyö on tuntunut, yleiset fiilikset?
- Mikä on haastavaa, mikä on mielekästä?
- Miten kisälli näkisi itsensä yhdistyksen toiminnassa?
- Miten molempien mielenkiinto yhteistyöhön on pysynyt yllä?
- Mikä mietityttää yhdistyksen toiminnassa?
- Mitä yhdistys tarvitsee?
- Miten tavoitteissa ja aikataulussa on pysytty?
- Onko toiminta palvellut molempia osapuolia?
- Puhutaanko samaa kieltä, onko jokin epäselvää?
- Mitä voitaisiin tehdä toisin?

TOIMINNAN PÄÄTTEEKSI

Käykää avoin palautekeskustelu esimerkiksi tämän pohjalta:

- Miten kiinnostus ja toteutus kohtasivat?
- Miten kisälli näkisi itsensä yhdistyksen toiminnassa?
- Mikä mietityttää yhdistyksen toiminnassa?
- Mitä yhdistys tarvitsee?
- Miten molempien mielenkiinto pysyi yllä?
- Mikä oli haastavaa, mikä mielekästä?
- Tuliko yllätyksiä tai pettymyksiä?
- Miten aikataulu ja tehtävät toteutuivat?
- Mitä voitaisiin tehdä toisin?
- Mitä yhdistys oppi, mitä kisälli oppi?
- Mitä jatkossa? Miten tästä eteenpäin?

CASE-ESIMERKIT, JOISSA MALLIA TESTATTIIN

Case 1: Kisällin osaamisesta apua yhdistyksen arkipäivän ongelmaan

Lähtötilanne: Yhdistys kaipasi teknistä osaamista perustoimintansa hoitamiseen. Aluksi hanketyöntekijä ja kisälli järjestivät yhteisen aloituspalaverin, ja sovittiin, että kisälli käy tutustumassa yhdistykseen. Kisälli ja mestari tutustuivat toisiinsa. Yhdistys kertoi tarpeistaan ja kisälli mielenkiinnon kohteistaan. Kisälli tutustui yhdistyksen perustoimintaan ja alkoi tämän jälkeen suunnitella yhdistykselle Excel-pohjaista seurantajärjestelmää käyttöohjeineen ja esitteli sen yhdistykselle. Palautteen perusteella kisälli paransi järjestelmää edelleen.

Keskeiset havainnot:

- On tärkeää, että yhdistys tiedostaa, mitä konkreettisia kehittämistarpeita tai pieniä tekemättömiä tehtäviä on olemassa.
- Kisällin osaamispotentialiaali pitää tunnistaa ja osata tarjota sopivan haastavia ja mielenkiintoisia tehtäviä, jotka eivät kuormita kuitenkaan liiaksi.

Case 2: Kisällin osaamisesta apua uuden tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen

Lähtötilanne: Yhdistyksessä oli tarve kehittää toimintaa järjestämällä uusi tapahtuma, joka houkuttelisi uusia ihmisiä mukaan, aktivoisi vanhoja jäseniä ja kehittäisi verkostoja. Kisälli tuli mukaan tapahtuman järjestämiseen oman ammattiosaamisensa kautta. Kisälli ja mestari tutustutettiin toisiinsa. Kisälli sai tapahtuman järjestämisessä toteuttaa ideoitaan ja käyttää ammatillista osaamistaan ja tuoda toimintaan mukaan omia verkostojaan. Kisälli on edelleen mukana yhdistyksen toiminnassa. Tapahtuma on kehittynyt monia toimijoita osallistavaksi uudenlaiseksi toiminnaksi, jonka kautta yhdistykseen on tullut uusia jäseniä. Tapahtuma inspiroi myös yhdistyksen vanhoja jäseniä ja sai heitä liikkeelle.

Keskeiset havainnot:

- On tärkeää, että yhdistys on avoin kehittämiselle ja antaa kisällin tarjota yhdistykselle osaamistaan ja uudenlaista näkökulmaa.
- Pop-up-tyyppinen osallistuminen ei ole liian kuormittavaa, joten siihen lähdetään helpommin mukaan.

Case 3: Kisälli haluaa verkostoitua tietyllä ammattikentällä

Lähtötilanne: Kisälli kaipasi tietoa tietyllä ammatti- ja osaamisalalla toimivista henkilöistä ja verkostoista työllistyäkseen omalle alalleen. Hanketyöntekijä järjesti kisällille ja mestarille alkutapaamisen, jossa käytiin läpi osaamista ja tarpeita molemmin puolin. Mestari esitteli kisällille yhdistyksen toimintaa ja siellä työskentelevien ihmisten toimenkuvia. Kisällille löytyi yhdistyksestä pieniä työtehtäviä ja hän verkostoitui myös muiden saman alan ihmisten kanssa.

Keskeiset havainnot:

- Kisälliä voi verkostoida ja tiedottaa olemassa olevista toiminnoista ja tapahtumista, vaikei heti olisikaan mitään tarjolla.
- Kisällin aktiivisuus yhdistykseen päin on tärkeää: muistuta olemassaolostasi!

Case 4: Kisälli työharjoittelussa yhdistyksessä

Lähtötilanne: Kisälli hakee opiskeluihin liittyvään harjoitteluun yhdistykseen. Yhdistyksessä oli samoihin aikoihin käynnissä toiminnan ja verkkosivujen uudistaminen. Kisälli uudisti verkkosivut, perusti yhdistykselle somekanavan ja opetti yhdistyksen työntekijää ylläpitämään sitä. Tehtävä oli kisällille mieluinen ja sopivan haastava.

Keskeiset havainnot:

- Harjoittelussa tulee kartoittaa molempien arvot ja asenteet, jotta pystytään pohtimaan yhdistyksen ja kisällin kehittymistä, molemmilla on toisilleen arvokasta annettavaa.
- Opiskelijoilla on huonosti tietoa yhdistyksistä harjoittelupaikkojen tarjoajina; kuitenkin yhdistyksissä pääsisi tekemään haastavia ja mielenkiintoisia tehtäviä.

Case 5: Sukupolvelta toiselle

Lähtötilanne: Mestari ottaa mukaansa lähipiiristään mukaan nuoren ja perehdyttää tätä eri yhdistysten toimintaan, joissa on itse mukana. Kisälli osallistui mm. hallitusten kokouksiin ja hänelle annettiin pieniä tehtäviä, kuten valokuvausta. Kisälli alkaa ymmärtää, että osallistumalla paikallisyhdistysten toimintaan on mahdollista saada itselle mielusta tekemistä myös maaseudulle.

Keskeiset havainnot:

- Tutun mukana oleminen madaltaa erityisesti nuorten mukaan lähtemisen kynnystä.